

Nei, til barneekteskap

Vedtatt på Oslo Unge Høyres Representantskap 21. mars 2018

Barneekteskap har blitt et aktuelt tema i løpet av de siste årene. Dette er en skikk som kommer fra andre land som er veldig fjernt fra vår kultur. Årsakene til barneekteskap varierer fra land til land, men i stor grad er det en konsekvens av fattigdom, kultur, tradisjon og et ufullstendig lovverk. På denne måten ser samfunnet på et barneekteskap som løsningen på fattigdomsproblemet. For en rekke familier er det å gifte bort døtrene sine et resultat av hva familieøkonomien klarer, ettersom de får én mindre munn å mette.

Hvert år blir anslagsvis 14,2 millioner under 18 år utsatt for tvangsekteskap, og det er anslått at over 700 millioner av verdens kvinner har blitt giftet bort før fylte 18 år. En tredjedel av disse kvinnene har blitt giftet bort før de fylte 15 år. Ettersom barneekteskap er en del av de kulturelle skikkene til en rekke folkegrupper og begrunnes med lange tradisjoner vil denne praksisen være vanskelig å endre. Det vil derfor være vanskelig å totalt eliminere problemet, men det finnes en rekke tiltak som kan ha en preventiv virkning.

Først og fremst må Norge bidra til å styrke jenters posisjon i de områdene hvor barne- og tvangsekteskap er et problem. Jentene må bli informert om deres rettigheter slik at de faktisk kan fungere som pådrivere i kampen mot barneekteskap. Etablering av undervisningsgrupper for både jenter og gutter om barneekteskap er også et tiltak som må iverksettes slik at alle blir klar over både de juridiske og de helsemessige konsekvensene en slik praksis har. Disse ungdommene er lokalområdenes fremtidige ledere, og dersom man tidlig endrer deres holdninger til praksisen vil en drastisk reduksjon i antall ekteskap være et tilsiktet mål.

Et annet tiltak for å få slutt på denne praksisen er å ta tak i de økonomiske og strukturelle årsakene til hvorfor jenter blir giftet bort. Flertallet av disse har ikke tilgang til for eksempel utdanning og helsetjenester, og er dermed automatisk i risikozonen. Det er derfor viktig å jobbe for at disse jentene skal bli værende på skolen, da utdanningen fremmer kunnskap og nye muligheter for disse.

Grunnleggende er et av de aller viktigste tiltakene å styrke lovverket. Selv om mange land har lovverk som forbyr praksisen, håndheves ikke lovene. For å kunne slå ned på ulovlige ekteskap må samfunnet først og fremst vite hvor gamle jentene er. Dette er et problem i mange land da verken myndighetene, familiene eller jentene selv kan dokumentere alder. Derfor må Norge jobbe mot en bedre registrering av både fødsler og ekteskap. Det vil styrke deres rettigheter, beskyttelse og gjøre det mulig å søke om økonomisk og juridisk oppreisning fra myndighetene dersom de skal bli utsatt for et tvangsekteskap. Det er også viktig å jobbe for å endre holdninger til lokale politiske og religiøse ledere, samt opinionsledere for å endre holdninger.

Sist men ikke minst kan man bidra med å støtte såkalte «wedding busters». Dette er en ungdomsgruppe bestående av både gutter og jenter med mål om å forhindre barneekteskap i Bangladesh. Denne gruppen er støttet av Plan International og i fjor fikk de stanset åtte barneekteskap. «Wedding buster» opererer med å fange opp jenter i faresonen, konfrontere foreldre som vil gifte bort døtrene sine og rapportere om tilfeller av barneekteskap til lokale myndigheter ettersom det strider mot lovgivningen.

Selv om barneekteskap ikke er et utbredt problem i Norge har samfunnsmessige forhold rundt om i verden ført til at norske myndigheter møter på problemet. Blant alle menneskene som kommer med flykningsstrømmen til Europa i disse dager er det ingen tvil om at det er barnebruder blant dem. I følge tall hentet inn av NRK kom det minst 61 mindreårige til Norge som var gift, hvoriblant den aller yngste var elleve år. 51 av disse var mellom 16 og 17 år, mens de ti stykker var under den seksuelle lavalder i Norge. Det er ingen tvil om at barneekteskap er et økende problem for vårt land i fremtiden, og det er derfor viktig at man har fastsatte regler og rutiner på hvordan dette skal håndteres.

Barneverntjenesten har ingen retningslinjer for å håndtere slike situasjoner da det ikke har vært et utbredt problem tidligere. Det er derfor viktig at man i nærmeste fremtid får økt kunnskapen til de ansatte innenfor dette forvaltningsorganet slik at alle de ansatte vet om situasjonen og deretter hvilke handlinger som skal iverksettes. I tillegg må kapasiteten også bli økt slik at barnebrudene investering i barneverntjenesten for å opprettholde rettssikkerheten til barn som kommer til Norge som noens ektefelle i en alder under 18 år.

Etter norsk juridisk prinsipp går på at man alltid skal vurdere hva som er barnets beste, og i et overveiende flertall av tilfellene er barneekteskapene også tvangsekteskap. Norske myndigheter må få lokalisert hvilke jenter som er barnebruder og få de ut av ekteskapet der de lever med eldre menn så fort som mulig. Det må bli gitt et tilbud til den svake parten om et opphold over lengre tid på et omsorgssenter slik at vedkommende har muligheten til å kunne klare seg uten ektefellen. Deretter burde det tas en helhetlig vurdering av situasjonen til hver enkelt for å fastslå hvilken type kontakt de to kan få lov til å ha. Det aller viktigste for barnebrudene er at de ikke opplever seksuelle overgrep og at barna får trygge omgivelser de kan leve og utvikle seg i.

Unge Høyre vil:

- Styrke jenters posisjon i områder hvor barne- og tvangsekteskap er et utbredt problem, og informere de om deres rettigheter.
- Ta tak i de økonomiske og strukturelle årsakene til praksisen.
- Jobbe for et endret lovverk og holdninger i de landene hvor det er nødvendig.
- Støtte oppunder «wedding busters» som opererer med loven i hånden.
- Øke kunnskapen og kapasiteten innenfor barnevernstjenesten som gjør at barneekteskap blir tatt tak i.
- Gi barnet et tilbud om plass på et omsorgssenter over lenger tid.
- Ta barnebruden bort fra ektefellen inntil situasjonen er vurdert, og sette restriksjoner for forholdet mellom disse to par